
Jana
Pronská
Janičiarova
žena

Jana Pronská

Janičiarova žena

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Vajnorská 128, 831 04 Bratislava 3
E-mail: slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk
www.slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedná redaktorka Alena Brunnerová
Tlač Kasico, a. s., Bratislava

Copyright © Jana Pronská 2016
Cover Design © Peter Brunovský 2016
Cover Photo © Franco Accornero
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2016

ISBN 978-80-220-1945-3

Venujem svojej redaktorke s vďakou
za skvelú a inšpiratívnu spoluprácu.

Jana Pronská

SVIŠTIVÝ VIETOR JU ŠTÍPAL na lícach, vysúšal slzy, čo jej tiekli po tvári. Prehĺtala plač, guču navretú v hrdle, snažila sa nevnímať bolesť v hrudi ani strach, ktorý jej ochromoval údy.

Utekala bezmesačnou nocou, kým vládala, kým jej stačil dych, kým opäť nepadla na zem doudieraná, vydesená, bezvládna. Nezastavuj sa! Utekaj! prenikavo kričal hlas v jej hlave. Kolená a bosé nohy jej doráňali ostré hrany skál, ktoré kropila svojou krvou. Potkýnala sa a padala, no napriek tomu sa zakaždým znova zdvihla a bežala ďalej. Rukami zúfalo rozhŕňala húštie, ktoré jej driapalo šaty, vetvičky sa jej zapichovali do látky, do vlasov, škriabali ju.

Nesmie zastať! Nesmie!

Nesmú ju dolapiť, nie oni!

Za sebou počula rehot a krik nevercov, cvengot tureckých šablí a brechot psov. V nose ju štípal dym plaziaci sa po úbočí od vypálenej dediny, uši trhal nárek preživších. Bezmocné ženy a deti kvílili od hrôzy, tí, čo nestihli ujsť a schovať sa v horách pred krvilačným besnením, sa stali ľahkou korisťou. Nahnali ich ako ovce do stáda a spútali reťazami.

Zvon na kostolnej veži stíchol len pred chvíľou, krákanie havranov nad údolím znelo rovnako strašidelne ako vietor, čo sa preháňal v korunách stromov, a miešalo sa s dunením osmanských bubnov.

Neprešlo ani pár hodín odvtedy, čo spolu s ostatnými búchala na zavreté brány Čabraďa, prosila a dúfala, úpenlivo šeptala modlitby.

Zázrak sa nestal, neprišlo ani zmilovanie. Dedina i hrad nad riekou vzbĺkli ako fakľa a s nimi všetko, čo poznala.

Ako vtedy pred rokmi... keď sa jej šťastie skončilo. Nádej zhasla, ani čo by niekto sfúkol sviecu. Nežila, iba živorila, pretĺkala sa zo dňa na deň. Pri živote ju držali len blednúce spomienky.

Štekajúce psy a nemilosrdní dobyvatelia sa neustále približovali, cítila ich za chrbtom. Už-už po nej načahovali ruky, driapali jej šaty...

Nesmú ju dostať živú, nesmú! Z posledných síl prerazila hradbu húštia, urobila pár posledných krokov – a potom náhle zastala. Padla na kolená a sklonila hlavu.

Pod ňou sa škľabila priepasť, vysoké bralo prudko klesalo k rieke a nad ním sa týčil kríž. Pripomenul jej časy, keď bola naozaj šťastná. Akoby odvtedy prešli veky. Zdvihla pohľad k nebu, oprela sa o drevený trám.

Chýbal jeden jediný krok a všetko by sa skončilo presne tam, kde sa to začalo.

Skupina jazdcov so psami uviazanými na kožených remencoch zastala a obkľúčila ju. Mala iba dve možnosti – hodiť sa strmhlav zo skaly alebo dať sa odviesť naspäť do dediny s obojkom otrokyne na krku. To druhé si nepripúšťala. Taká možnosť pre ňu neexistovala.

Gabriela sa nadýchla, otočila hlavu, unavene si odhrnula z čela prameň vlasov a z očí zotrela slzy. Odvážne pozrela do napätých osmanských tvárí, na poslušne čakajúce psy.

„Vzali ste mi všetko...“ šepla do napätého ticha a naklonila sa k priepasti. Bolo jej jedno, či rozumejú, však oni po-

chopia. „... no svoje telo ani dušu vám nedám. To nech sa radšej naveky smažím v pekle!“

~ ~ ~

AGA NADÍM ZĽAHKA POLOŽIL RUKU na plece mužovi, ktorý mu bol dlhé roky väčšmi priateľom než podriadeným. Už hodnú chvíľu sledoval jeho meravú tvár, tuho zaťatú sánku, pohľad, ktorý bol plný pohŕdania a nenávisti, no zároveň z neho vyžaroval nekonečný smútok. Darmo sa ho snažil skryť za masku bezcitnosti, tvrdosti. Poznal ho dobre. Poznal ho desať rokov. Naučil ho všetko, čo má janičiar vedieť. Spriatelil sa s ním, obdivoval ho. Bol by mu dal i vlastnú dcéru a prijal ho do rodiny ako syna, keby mladý muž chcel, keby konečne prestúpil na pravú vieru a zahodil spomienky, ktoré ho ničili.

„Možno to nebol dobrý nápad, Erim,“ ozval sa priateľsky Aga, cítiac, ako mu pod drôtenou košeľou vibrujú svaly. Hoci sa jeho najlepší vojak snažil zakrývať pohnutie, on vedel, že urputne bojuje s citmi i spomienkami. „Nie je dobré vracať sa do minulosti...“

„Nejde o minulosť, ctihodný Aga,“ sípavo odvetil muž a tľoskol jazykom. Zovretá sánka sa mu uvoľnila, keď sa zhlboka nadýchol, no aj tak sa nepohol z miesta. Stál ako socha vytesaná do skaly na úpätí hory, odkiaľ mal najlepší výhľad. Díval sa na zadymené údolie, na pyšné hrady vypínajúce sa nad zurčiacou riekou, čo sa ako trblietavý zelený had plazila popod hradby, počúval krik a rinčanie ocele. Po nekonečných hodinách zúrivého obliehania horeli múry i strechy budov, hŕstka zúfalých obrancov iba s ťažkosťami odrážala neutíchajúci nápor horiaceho pekla.

Erim vedel, kde je najslabšie miesto Čabraďa, a vedel aj to, že pomoc nepríde. Na spustnutej Litave už plápolala zástava s polmesiacom a v dedine tiež.

„Nenávisť a krvavá pomsta ti neprinesú pokoj, chlapče, ver mi, viem, o čom hovorím. Je to najkratšia cesta do pekla, tak to u vás hovoria, pravda?“

Mladší muž si mimovoľne zahryzol do pery. Na jazyku ho svrbeli britké slová, no prehltol ich. Vyčkal, kým sa mu srdce neupokojí, kým nad rozbúrenými citmi opäť neprevládne rozum. Kým si nespomenie na všetko, čím a kým bol. Kým znova neprecíti každý úder, ktorý utŕžil.

„Presne tak, Aga. Ale pre mňa už niet návratu. Dostojím prísahe, ktorú som dal sám sebe!“ vyhlásil tvrdo a rozhodne, už viac nepochyboval. Obrátil sa a pozrel na svojho veliteľa. Dlhé fúzy pod orlím nosom sa mu chveli a medzi hustým obočím mu pribudla ďalšia vráska. Tento muž niesol na chrbte už šesť krížikov a všeličo v živote preskákal, no stále mal dosť síl i rešpektu. Jeho rod patril k tým najvznešenejším, úctu si však vydobyl predovšetkým vlastným mečom a umom. Vojaci zo sultánovej elitnej jednotky janičiarov ho volali Aga Spravodlivý – bolo to meno hodné človeka, ktorého si nadovšetko ctili.

„Aga Nadím, ty vieš lepšie než ktokoľvek iný, že niet cesty späť. Iba túžba po pomste ma udržala pri živote, tá ma doviedla až sem. Stal som sa sultánovým mečom, prijal som svoj osud iba pre túto chvíľu. Pre túto možnosť! Prisahám, že si ju vychutnám až do konca,“ dodal rázne práve vo chvíli, keď sa ozval víťazný pokrik osmanských vojakov a bubnovanie zosilnelo, lebo po Litave padol i Čabraď.

Aga Nadím, hlavný veliteľ janičiarov, zamyslene pozrel na svojho prvého dôstojníka.

„Tak ti teda, môj drahý Erim, blahoželám! Dosiahol si, čo si chcel. Na Čabradi veje osmanská zástava a ako som sľúbil, všetci zajatci sú tvoji. Takisto sloboda, ktorú si si zaslúžil. Úprimne ti hovorím, toto víťazstvo ma neteší, no nie

preto, že by som nechcel dostáť slovu. Neteší ma kvôli tebe. Srdce máš plné nenávisti a tvrdé ako kameň. Pamätaj, to, čo ťa až doteraz poháňalo, ťa nakoniec môže zraniť viac, než si myslíš. V mene tvojho Boha ťa žiadam, vzdaj sa svojich plánov, neprinesú ti pokoj na duši," vyzval ho posledný raz Aga, a keď Erim hodnú chvíľu neodpovedal, iba si rezignovane vzdychol. Nechal ho, nech si v tichosti a sústredení vychutná Pyrrhovo víťazstvo.

„Si múdry muž, Aga, vieš, že si ťa vážim ako priateľa, nahradil si mi otca, ktorého som priskoro stratil. Vždy som si ctil tvoje rady a bral si ich k srdcu, no tentoraz ťa žiadam, aby si nad tým nepremýšľal," ozval sa napokon Erim a obrátil sa. V tvári sa mu nepohol ani sval, bola prísna, takmer nehybná, len modré zrenice akoby stmavli. Oboma rukami chytil svojho veliteľa za plecia, uprel naňho pohľad. „Netráp sa tým, Aga. Všetko sa deje z nejakého dôvodu, sám si mi tú myšlienku pred rokmi vnútil a ja som si ju osvojil. Viem, že s mojím rozhodnutím nesúhlasíš, a viem aj to, že sa ma snažíš odhovoriť od zlej cesty, no ja som už po nej vykročil. Nemienim ani cúvnuť, ani ju obísť. Tak som sa rozhodol."

Chvíľu porozumenia medzi dvoma mužmi rušilo hvízdanie vetra ohýbajúceho konáre stromov, brechot psov a víťazný rev dobyvateľov, krik a plač porazených. Ten nárek už Erimovi tak zovšednel, že sa ho nedotýkal. Zvykol si naň, lebo človek si zvykne na všetko. Už ho nedojímali slzy žien a detí, ich zúfalé prosby, prestal vnímať pach krvi a spálenísk.

Hlas kresťanského zvona v ňom vyvolával desivé spomienky. Bol symbolom zrady a najhoršieho poníženia, na aké sa nedá zabudnúť. Bol jeho prekliatím i jeho znovuzrodením.

Myslel na večer spred desiatich rokov, pamätal si kaž-

dý detail, ktorý mal navždy vrytý do pamäti, spomínal na hrozné týždne naplnené urputnou snahou prežiť.

Dnes konečne naplní prísahu a vezme si, čo mu patrí.

Luskol prstami a pobočník mu okamžite priviedol koňa. Vyšvihol sa do sedla a s hlasným pokrikom sa rútil k hradbám Čabraďa.

Pred desiatimi rokmi

SLNKO POMALY KLESALO za obzor, jeho žiara sa rozlievala po úboči a na oblohe medzi roztrúsenými mrakmi kreslila nádherné purpurové obrazce. Vánok voňal ihličím a materinou dúškou, čo sa ako fialkový koberec stlala od štrkového brehu rieky až k lesu.

Gabriela so sestrou sa narodili aj vyrástli v rušnom Prešporku, no po smrti matky ich otec priviedol na Čabraď. Vraj aby zabudli. Odkedy sa Katarína vydala a odišla z domu, Gabriela často vyhľadávala samotu. Obľúbila si tajomné zákutia v okolí rieky Litava, kam iba málokedy doliehal hluk z hradu. Žblnkot vody ju upokojoval, takisto ako džavot vtáctva hniezdiaceho na konároch storočných vŕb. Keď mala chuť, chytala ryby, no častejšie len tak posedávala na skalách a hádzala kamienky do spenených vĺn alebo sa dívala na druhý breh. Asi dve míle po prúde sa nad vrcholkami stromov vypínali chátrajúce hradby starej pevnosti Litava. Raz po omši zachytila otcov rozhovor s miestnym kňazom otcom Johanom, vraj nedávno sa na panstvo vrátil starý gróf Salmo, ktorého už pár rokov nevideli, ale ktovie, či to bola pravda. Neukázal sa, ani sa neohlásil u otca. Ľudia hovorili, že má veľa detí i početné príbuzenstvo roztrúsené po celom Uhorsku, čo by teda robil v polorozpadnutom sídle? Od tragédie, ktorá sa tam pred pár rokmi

odohrala, Litava pustla. Vraj je prekliata! Otec jej dôrazne zakázal priblížiť sa k starému hradu, aj Františka ju zaprisahala, aby sa k nemu nepribližovala, a jej sa tak žiadalo. Zakázané ovocie najviac chutí, no ona ešte nenabrala odvahu okúsiť ho. V pevnosti žilo len pár sluhov, ktorí sa nemali kam podieť, občas Gabriela zazrela starého Adama, koniara a kočiša, ktorý raz za čas odviezol na Litavu zásoby z dediny, občas prišla na omšu do kostolíka tetka Anula, vdova po nebohom správcovi.

Neďaleko zrúcaniny kamenného mosta, ktorý kedysi spájal oba brehy i oba hrady, Čabraď a Litavu, na skale vypínajúcej sa nad riekou stál nahrubo opracovaný kríž. V posledných týždňoch sa pri ňom občas niekto zastavil a zapálil sviečku, ktorej blikot Gabriela vídavala z okna svojej komnaty. Nikto na Čabradi netušil, kto to robí a prečo. Niektorí jej iba potvrdili klebety o veľkej tragédii, o návrate grófa Salma, no s určitosťou to nevedel potvrdiť nikto. A to vzbudilo jej zvedavosť a zároveň zahnalo smútok zo sestrinho odchodu. K rieke schádzala čím ďalej, tým častejšie, vždy pred západom slnka, a po pár dňoch sa dočkala.

Keď konečne začula klopot konských kopýt a fŕkanie, skryla sa na kraj húštiny obďaleč, tak aby mala dobrý výhľad, a s napätím čakala.

Z lesa vyšiel po úzkom chodníku mladý rytier a viedol koňa za uzdu. Zastal v bezpečnej vzdialenosti od strmého zrázu, uviazal uzdu o spadnutý kmeň stromu, z batohu vytiahol sviecu a kresadlo a pristúpil ku krížu.

Keď ho prvý raz uvidela, zatajil sa jej dych. Bol mladý a neskutočne krásny, urastený ako jedľa. Každá žena z neho musela omdlievať a ani ona nebola výnimkou. Kto to môže byť? Nepodobal sa na drsných chlapov z otcovho hradu ani na šľachticov, ktorých jej doteraz predstavova-

li, tento mladý cudzinec akoby vystúpil z jej snov. Gabriele búšilo srdce ako splašené, keď sa dívala, ako si kľaká ku krížu a zapaľuje sviecu. Možno by sa mu mala ukázať, slušne sa predstaviť a opýtať sa ho, čo hľadá na panstve jej otca a kto vlastne je. Určite by mala.

No ona ani nemukla. Čušala v kríkoch, takmer nedýchala, skrývala sa ako dieťa pristihnuté pri niečom zakázanom. Mala sladkých sedemnásť a vôbec netušila, čo si počať s očarením, ktoré ju zasiahlo ako blesk z jasného neba, celkom nepripravenú.

A možno by to tak bolo zostalo.

Neskoro si uvedomila, že sedí v mravenisku a jeho obyvateľom sa to ani trochu nepáči. Rozliezli sa jej po celom tele, vošli do záhybov šiat, do vlasov a na kožu, a bolestivo štípali.

Gabriela zvrieskla, vymrštila sa z úkrytu a chvatne zo seba zhadzovala malých štípajúcich útočníkov, zatiaľ čo Richard ju prekvapene sledoval. Najskôr si myslel, že narazil na nejakú bláznivú stvoru, no keď sa nebezpečne priblížila k rokline, vybehol jej oproti, strhol ju do náručia a niesol preč, do bezpečia, zatiaľ čo Gabriela vrieskala ako najatá a šermovala rukami v snahe zbaviť sa dotieravého hmyzu.

„Tak sa už prestaň metať!“ zrúkol na ňu, keď na mierne dohováranie nereagovala.

„To sa nedá! Štípu, potvory!“ prskala a telo jej priam horelo. Na tvári, na hlave, pod šatami mala desiatky svrbivých, bolestivých štípancov a každú chvíľu pribúdali ďalšie.

Očividne mu dalo dosť práce zadržať smiech, keď pochopil, čo sa vlastne deje. Kútiky úst mu vykrúcalo a v očiach sa mu jagali iskričky veselia. Úporne sa snažil sústrediť na jej šaty obsypané drobnými červenými mravcami. Vliezali

jej pod ne aj do vlasov. Musel to riešiť radikálne, pretože mladá žena sa neprestávala divoko metať, ešte by si mohla ublížiť.

Dolu k vode to nebolo ďaleko, viedol k nej krátky, no strmý chodník lemovaný skalami a húštím. To pojašené žieňa trpelo, nesmel váhať už ani minútu. Prehodil si ju cez plece ako vrece múky a rozbehol sa k rieke, zatiaľ čo Gabriela plačlivo vzdychala a snažila sa nevnímať bolesť i nedôstojnú, zahanbujúcu situáciu, do ktorej sa tak hlúpo dostala.

Určite si domyslel, že ho špehovala a doplatila na to. Och, cítila sa taká ponížená!

A keď ju celú ponoril do vody, hneď potom z nej postŕhal šaty a zabalil ju do svojho plášťa, myslela si, že od hanby umrie.

Chladná voda upokojila štípance, no dlhé mokré vlasy, ešte vždy plné konárikov z húštia, jej na hlave vytvorili vrabčie hniezdo, hebká pleť bola posiata purpurovými fľakmi, ktoré splývali s ohnivým rumencom. Líca i uši jej horeli, zatiaľ čo zuby jej drkotali od zimy. V snahe zachovať si aspoň štipku dôstojnosti schovala červenú tvár do jeho plášťa. Vôbec to nepomohlo. Ba naopak. Iba čo sa nadýchla jeho vône, ktorá ju celú zahalila, akoby jej niekto počaroval. V bruchu jej lietali motýle, v hrdle jej vyschlo a srdce... to sa chcelo prebiť z hrude von.

Nedíval sa na ňu. Kresadlom podpálil suché halúzky a rozdúchaval oheň pod skalným previsom. Poriadne vyžmýkané šaty sa sušili na konároch, kde na ne dopadali posledné slnečné lúče, a povievali vo vánku.

V každom ohľade sa správal ako rytier.

„Ako sa voláš a kde si sa tu vzala?“ ozval sa, keď raždie konečne vzbĺklo a oheň sa rozhorel. Na dolinu začal padať súmrak a zvuky rieky i lesa zneli v riedkom večernom vzduchu strašidelne. Možno by sa mala báť. Možno by ma-

la vziať nohy na plecia a utekať na hrad. Aj tak ju o chvíľu určite začnú hľadať.

No nedokázala sa zdvihnúť a ísť preč. Nie, kým sa nedozvie, s kým má tú česť.

Zvedavosť ju priklincovala k zemi, beztak už nemôže byť horšie. Keď sa naňho mlčky dívala, na to, ako rozvážne a pokojne rozkladá oheň, ako pozorne prezerá jej šaty a čistí ich od mravcov a konárikov a navyše pri tom vyzerá ako stelesnenie ženských túžob, prišlo jej nevoľno. Cítila sa ako úbohá chudera, ako škaredé káčatko, hodné akurát ľútosti.

„A ty? Kto si? Nikdy predtým som ťa tu nevidela!“ vyhŕkla namiesto odpovede. Má predsa právo pýtať sa prvá – sú na území Čabraďa, ktorého pánom je gróf Pálfi, jej otec!

„Volám sa Richard, prednedávnom som prišiel z kráľovského mesta na Litavu a odvtedy sem chodím často...“ odvetil pokojne, nedožadujúc sa odpovede, len k nej pomaly zdvihol uhrančivé oči.

Keby stála, akiste padne ako podťatá. Srdce v hrudi jej zamrelo a na okamih prestala dýchať. Aj by niečo povedala, no z hrdla sa jej vydral iba tlmený ston. Bože! Ako môže byť nejaký chlap taký nádherný? Taký dokonalý? blesklo jej hlavou.

Zmohla sa iba na strohé prikývnutie, sotva vnímala, čo jej povedal.

„Si na rade, divožienka,“ vyzval ju smelo a usmial sa.

Och! Dýchaj, Gabriela, dýchaj, inak zo seba urobíš úplnú hlupaňu! posmeľovala sa v duchu.

„To ty chodíš zapaľovať sviece ku krížu?“ ozvala sa, keď sa trochu spamätala a nabrala odvahu, hoci sa jej hlas akosi čudne zasekával.

„Prečo to chceš vedieť?“ opýtal sa. Z tváre sa mu vytratil úsmev a jej to prišlo ľúto. Díval sa na ňu so záujmom, no

jeho hlas neprezrádzal nič. Možno ho nahnevalo, že je taká zvedavá, a možno sa na tom všetkom dobre zabáva.

„Ľudia všeličo hovoria...“ utrúsila naoko ľahostajne.

„A čo také hovoria?“ spýtal sa a znova na ňu uprel tie svoje uhrančivé oči. Zvláštne! Uvedomila si, že nevie určiť ich farbu. Ani nie modré, ani čierne... Chvíľami akoby zjasneli a vzápätí zasa potemneli. Tak či onak boli krásne, orámované hustými riasami, a pôsobivo kontrastovali so zlatistými zvlnenými vlasmi, ktoré mu padali do čela a siahali až po plecia.

„Volám sa Gabriela... a tiež sem chodím často...“ vytisla zo seba po hodnej chvíli a konečne sa jej podarilo odtrhnúť od neho pohľad.

Mala neodbytný pocit, že jej vidí až na dno duše, že počuje jej zmätené myšlienky a baví sa na nej. Keď mu šklblo kútikom úst, už o tom bola presvedčená.

„Tak Gabriela... hm... krásne meno... pristane ti,“ povedal napokon a ústa sa mu opäť roztiahli do úsmevu. Chvíľu sa ňou kochal, obzeral si ju. Ani náznakom nedal najavo, že vyzerá hrozne. Štípance na tvári už museli svietiť ako sviece uprostred noci. A jej vlasy... och, nechcela na to ani pomyslieť!

Keď sa konečne zdvihol, aby zvesil jej šaty z konárov a prehodil ich cez nahriate kamene, opäť mohla normálne dýchať. „Počkaj ma tu, zájdem po svojho koňa a potom ťa odprevadím domov. Kde si to hovorila, že bývaš?“ opýtal sa.

Hoci si pripadala, akoby ju niekto ovalil po hlave, bola si istá, že nič také nepovedala.

„Hen... kúsok odtiaľto...“ odvetila vyhýbavo a on prikývol.

Len čo sa však vzdialil, prebrala sa z očarenia, akoby niekto luskol prstami. Na Čabradi práve zapaľovali fakle,

trubači oznamovali výmenu stráží a spúšťanie mreže na bráne. Z diaľky to vyzeralo, akoby palác s vežami a kaplnkou obopínala horiaca obruč. Odrazu sa preľakla, že je s cudzincom sama, i toho, ako zvláštne naňho jej telo reaguje. Nikdy predtým sa jej nič podobné nestalo.

Aspoň vie, ako sa ten muž volá a že žije v neďalekej pevnosti. Možno na tých rečiach služobníctva predsa len niečo bude. Nadnes jej to stačí.

Neochotne zo seba zhodila Richardov plášť a nasúkala sa do svojich mokrých šiat. Pri troche šťastia ju na hrade nikto neuvidí, nebude musieť nikomu nič vysvetľovať. Ešte to by chýbalo, aby ju odprevadil k hlavnej bráne! Otec by isto vydal príkaz, aby ju do smrti samu za hradby nepustili. Dennodenne jej niekto kládol na srdce, aby sa vyhýbala cudzincom.

Rozbehla sa pozdĺž brehu k brodu, preskákala cez kamene na druhú stranu a rýchlo stúpala vyšliapaným chodníkom, bezpečne schovaným v hustom kroví, na kopec k hradbám, potom prekĺzla úzkou štrbinou v skale do chodby vedúcej do tmavej pivnice, odkiaľ vyšla von železnou bráničkou, a pomedzi koterce otcových psov sa dostala na horné nádvorie.

Takže predsa mala správne tušenie, hradný pán sa práve vrátil, dolu na nádvorí vydával rozkazy svojim mužom a očividne nemal najlepšiu náladu. Radšej nech ju v takomto stave neuvidí!

Snažila sa kráčať nenápadne, popri stenách, aby na seba nepripútala niečiu pozornosť. Keď sa konečne dostala do svojej komnaty, rýchlo zo seba zhodila šaty, navliekla sa do nočnej košele, nečakajúc na komornú, a skočila do postele. Uľahčene si vydýchla a zavrela oči.

„To bolo o chlp!“ zahundrala, keď na chodbe začula otcove rázne kroky.

Okamih pred ním vbehla do spálne komorná. „Čo som sa vás nahľadala!“ rozhorčene zvolala Františka a Gabriela previnilo sklopila oči.

„A ako to vyzeráte?!“ zapišťala komorná zhrozene, len čo so sviecou podišla k posteli a zbadala štípance i vlasy trčiace na všetky strany. To už gróf otváral dvere a vchádzal dnu.

Komorná takmer omdlela, svietnik sa jej chvel v ruke, svieca sa mihotala. Grófa nebolo radno nahnevať, neodpúšťal nijaké chyby či nedbalosť. Mal povesť prísneho, no našťastie spravodlivého muža.

„Tak tu si sa ukryla! Kastelán mi povedal, že ťa nikde nevedia nájsť! Bolo mi čudné, že ma moja drahá dcéra nevíta!“ zvolal odo dverí namiesto pozdravu a mieril k nej. „Pozdravujem vás, otče, a prosím o odpustenie!“ ozvala sa a hneď sa driapala z postele von. „Nebolo mi dobre... nechcela som sa veľmi ukazovať...“ priznala polovicu pravdy, lebo tvár beztak skryť nemohla.

Gróf prekvapene zastal a vyvalil na svoju dcéru oči, zatiaľ čo Gabriela uhýbala pohľadom a nervózne si hrýzla peru.

„Čo sa ti stalo? Nebodaj si chorá?“ opýtal sa znepokojene a pristúpil bližšie. Odhrnul jej prameň vlasov z tváre a čakal na odpoveď.

„Vďakabohu nie, iba som si nešťastnou náhodou sadla do mraveniska a... tu je výsledok!“ rozhodila ruky a otec sa začal smiať. Zlá nálada bola v okamihu preč, a hoci ju slovami poľutoval, oči sa mu smiali.

„Dúfam, že si sa poučila, Gabriela! O niekoľko dní budeš v poriadku, zopár štípancov ešte nikoho natrvalo nezohavilo ani nezabilo, no je to dobrá príučka. A žiadam ťa, aby si sa v budúcnosti vyhýbala problémom. Nikdy nevieš, kto k nám zavíta. Nerád by som ťa predstavoval takúto...“ gróf

mával rukou, no svoju dcéru objal a hneď nato pokrčil nosom. „Okúp sa, smrdíš dymom! Verím, že si tie mravce poriadne vyúdila, no nezaškodilo by, keby si viac myslela na to, že si mladá dáma a nie paholok! Františka, postaraj sa o ňu!“ prikázal komornej, čo naňho od ľaku iba nemo hľadela, a odišiel.

Gabriela stála pri posteli, zúrivo sa škriabala, lebo to svrbenie sa nedalo vydržať, a dívala sa na otcov mohutný chrbát, až kým sa za ním nezavreli dvere. Ktovie, čo tým otec myslel, kto k nám príde na návštevu? hútala. A prečo ma chce niekomu predstaviť? Ach!

Ona predsa nemá záujem o nikoho... Iba ak...

Richard! Neschádzal jej z mysle. Len na pol ucha počúvala kázeň starej komornej, zaoberala sa vlastnými myšlienkami, spomienkami... a tým, aké zvláštne pocity v nej vyvolávajú.

„Čo ste to vyviedli? A kde ste vlastne boli? Zase pri kríži?“ neprestávala hundrať komorná, keď jej o niečo neskôr umyla vlasy, vydrhla telo a svrbiace pupence potrela chladivou bylinnou masťou. Zasypávala ju otázkami, ale nečakala na ne odpoveď, a Gabriela to vedela. Občas prikývla, zahmkala, no neprestávala myslieť na toho cudzinca... na Richarda, na najpríťažlivejšieho muža, akého kedy videla. Snívala s otvorenými očami do neskorej noci, dlho po tom, ako Františka pozhášala sviece a celý hrad stíchol.

A na druhom brehu rieky do tmy stále blikotala svieca.

~ ~ ~

GABRIELA SA CELÝ TÝŽDEŇ NEODVÁŽILA vystrčiť nos zo svojej komnaty, kým jej z tváre nezmizol aj posledný pupienok. To jej však nebránilo noc čo noc stáť pri okne a dívať sa na skalu na druhom brehu rieky. Svieca pod krížom zablikala každý podvečer a horela do neskorej noci. Nikdy

predtým ju tak často nevídala. Akoby ju volala, akoby na ňu čakala.

Má sa tam ešte vrátiť?

Mohla by? Naozaj jej Richard posiela odkaz alebo si to iba namýšľa? Má to skúsiť?

A čo ak sa jej vysmieva? Sotva naňho zapôsobila, veď sa predviedla ako chudera! Bože! A on bol taký úžasný... a ona... bláznivá, detinská, zúfalo nemožná!

Sadla si na lavičku pod oknom, chvíľu sa dívala na svoj odraz v okenných tabuľkách, chvíľu pozorovala, ako slnko pomaly klesá za obzor. Stráže sa prechádzali po ochodzi hradieb, sluhovia pobehovali po nádvorí, každý zaujatý povinnosťami. Otec sa vybral so svojimi mužmi na poľovačku a tá vždy trvala niekoľko dní. Na hrad posielal vozy plné zveriny, aj včera jeden dorazil. Bola si takmer istá, že sa dnes nevráti.

Vrhla pohľad na Františku, ktorá práve ukladala do truhiel šaty a niečo si mrmlala popod nos. Bola väčšmi jej pestúnkou než komornou, starala sa o ňu od narodenia a ani po rokoch ju neprestávala vnímať ako malé dievčatko, akoby v jej očiach nikdy nevyrástla. Dojčila ju, keď jej matka po pôrode stratila mlieko. Otec sa neraz pýtal, či jej nemá najať novú komornú, mladšiu a šikovnejšiu, no Gabriela nechcela. Františku mala rada, aj keď nebola veľmi zábavná spoločníčka a dôrazne trvala na dodržiavaní pravidiel, čomu sa zas ona s obľubou vyhýbala. Na druhej strane ju ľahko prekabátila, ak jej chcela zmiznúť z dohľadu. Na rozdiel od guľatej a nemotornej slúžky bola vrtká ako lasica a patrične to zneužívala.

Ani teraz Gabriela nevedela obsedieť od zvedavosti. Príde, nepríde...?

Ísť, nejsť...?

Nervózne si napravila neposlušný pramienok vlasov, čo

sa jej uvoľnil z účesu, zahryzla si do pier, aby im dodala farbu. Až keď bola so svojím výzorom spokojná, ozvala sa, akoby o nič nešlo, akoby ju od napätia nežrali mrle.

„Františka!“

„Áno, pani moja?“

„Priprav mi staré šaty, chcem ísť na ryby!“

Komorná zdvihla hlavu a nesúhlasne pozrela na svoju paniu.

„Už je to tu zas! Len pár dní ste vydržali, panna Gabriela... len pár dní!“ zdôraznila so vztýčeným ukazovákom a podišla k nej.

„Potrebujem ísť na vzduch, cítim sa tu ako väzeň!“

„Väzňa ste zo seba urobili sama,“ pripomenula jej, no napriek tomu sa vrátila k truhlici a vytiahla z nej teplé vlnené šaty a plášť. „Bez poriadneho sprievodu nepôjdete nikam. Idem kastelánovi oznámiť, nech s vami pošle svojich mužov.“

„Nie!“ zvýskla Gabriela a dodatočne si uvedomila, že to znelo až príliš nástojčivo.

„Mám svoje príkazy...“ veľavravne ju upozornila stará žena.

„To mi nemôžeš urobiť, Františka!“ povedala Gabriela rázne a komorná na ňu podozrievavo pozrela.

„Nepotrebujem žiaden sprievod... Naposledy mi vyplašili všetky ryby, nevedia byť ticho...“ vysvetlila rýchlo, aby nevystrašila oddanú slúžku. Určite by bola schopná zbuntošiť celý hrad, vyslať s ňou armádu ozbrojencov. Ešte to by chýbalo!

Nasúkala sa do šiat a dala si utiahnuť kožené šnúrky na bokoch. Františka jej prečesala vlasy a chcela ich schovať do hodvábnej sieťky.

„Nie,“ namietla Gabriela. „Netreba, postačí mi vrkoč, urob mi jednoduchý, aby sa mi vlasy nezamotali do ko-